

LA PUNXA

maig 2024

Tema central

El centenari de S'Agaró

LA PUNXA

Editor

COL·LEGI DE L'ARQUITECTURA
TÈCNICA DE GIRONA

Direcció

ANTONI BRAMON I SERRA

Coordinació

IGLÉSIES ASSOCIATS

Consell de redacció

JOSEP M. ARJONA I BORREGO
FRANCESC XAVIER BOSCH I ARAGÓ
ADOLF CABAÑAS I EGAÑA
JAUME NOGUER I GÓMEZ
BERNAT MASÓ I CARBÓ
MIQUEL MATAS I NOGUERA
JOAN MARIA PAU I NEGRE
ANTONI BRAMON I SERRA
JORDI SOLIGUER I MAS
NARCÍS SUREDA I DAUNIS
MONTSERRAT ROSELL LÓPEZ
SÍLVIA PLANELLA ORIOL

Col·laboren en aquest número

LLUÍS SIBILS ENSESA
RAMON CEIDE GOMEZ
ANNA VILAJELIU PONS
ANTONI BLÁZQUEZ BOYA
LLUÍS GUANTER FEIXAS
CRISTIAN NIETO RUIZ
CLARA VICENÇ I ROMAGUERA
JOAN M. PAU I NEGRE
JORDI SOLIGUER MAS
NARCÍS SUREDA I DAUNIS
RAMON IGLESIAS FERNÁNDEZ
MIGUEL SAAVEDRA MATEO

Correcció

CARLA RUFÍ PIBERNAT

Disseny i maquetació

IGLÉSIES ASSOCIATS

Impressió

IMPRESMTA AUBERT

Dipòsit legal

GI-427-1988

ISSN

2013-1224

Nota

Els criteris exposats en els articles firmats són d'exclusiva responsabilitat dels seus autors i no representen necessàriament l'opinió de la direcció d'aquesta revista.

Prohibida la reproducció total o parcial de la revista per qualsevol mitjà sense autorització prèvia del Col·legi de l'Arquitectura Tècnica de Girona.

EDITORIAL	5
Antoni Bramon i Serra	
TEMA CENTRAL	6
El centenari de S'Agaró	
100 anys del projecte d'un visionari	
Lluís Sibils Ensesa	
Un projecte arquitectònic únic	
Clara Vicenç i Romaguera	
Un centenari per commemorar i reivindicar	
Clara Vicenç i Romaguera	
DESTAQUEM	28
50 Anys de l'Escola Politècnica Superior de l'UdG	
Ramon Ceide Gomez	
CECAM	36
Cromatografia, un mètode científic en alça	
Anna Vilajeliu Pons	
ARTICLE TÈCNIC	40
Estructura i fonaments de les caves del castell de Peralada	
Antoni Blázquez Boya i Lluís Guanter Feixas	
Estudi del comportament tèrmic de la caseïna com a material escumós per la seva aplicació en l'edificació	
Cristian Nieto Ruiz	
L'ENTREVISTA	60
M. Àngels Pèlach Serra, Directora de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona	
Clara Vicenç i Romaguera	
VIVÈNCIES	68
Arquitectura detestable	
Joan M. Pau i Negre	
CONSTRUCCIONS DEL MÓN	72
El Parlament d'Escòcia	
Jordi Soliguer Mas	
ARRELS	76
Arquitectura tècnica genesi, evolució i realitat II - L'abans	
Narcís Sureda i Daunis	
AUTOR LOCAL	82
Entre artistes i malcriats	
Ramon Iglesias Fernández	
LA IMATGE	86
1er premi - categoria col·legiats	
Miguel Saavedra Mateo	

EDITORIAL

Una revista, celebrant dos aniversaris

Antoni Bramon i Serra
President del CATGI

El nou número de La Punxa que tenen a les mans, o que estan llegint a través de les pantalles, recull dos aniversaris que se celebren durant aquest 2024 i que són molt rellevats per les comarques gironines.

En primer lloc, el tema central està dedicat al centenari de S'Agaró perquè fa 100 anys que es va construir el primer xalet de la urbanització, Senya Blanca. Aquest projecte va estar impulsat per l'empresari gironí Josep Ensesa i Gubert que va comptar amb l'arquitecte noucentista Rafael Masó i Valentí. La urbanització és un model exemplar d'arquitectura i urbanisme respectuosos amb l'entorn i el medi ambient i l'any 1995 va ser declarada Bé Cultural d'Interès Nacional.

En segon lloc, l'altra commemoració que es recull a la revista és l'aniversari de l'Escola Politècnica Superior que celebra els cinquanta anys de l'inici de la seva activitat. A través d'un article podem reviure els inicis de l'EPS, amb tan sols 12 alumnes preinscrits en un inici i oferint dues titulacions. Mentre que actualment és un centre educatiu de referència amb 2.700 estudiants aquest curs, 12 titulacions de grau i 13 màsters. A la Punxa també podeu llegir una entrevista a la directora de l'Escola Politècnica Superior, M. Àngels Pèlach.

En aquest número també hem creat una nova secció centrada en CECAM, el centre que va sorgir com una iniciativa del nostre col·legi i que és a dia d'avui un centre de referència en control de qualitat en processos d'edificació i de producció en diversos camps d'activitat. A l'article es parla d'una de les seves àrees més destacades, la cromatografia, i com aquesta tècnica s'utilitza en el control de la contaminació.

D'articles tècnics comptem amb una anàlisi del projecte i execució de l'estructura i fonaments de les caves del castell de Peralada. Es tracta d'un projecte que reuneix diverses singularitats com naus amb voltes de formigó. L'altre article tècnic està escrit per Cristian Nieto, un dels alumnes guanyadors de la 28a edició dels premis treballs de final de carrera de l'Escola Politècnica Superior.

Al nostre recorregut per les Construccions del Món passem pel Parlament d'Escòcia. Es tracta d'una obra arquitectònica considerada com a una obra mestra del modernisme abstracte i que, a més, va ser dissenyada pel català Enric Miralles. L'edifici destaca per elements volumètrics que sorprenen pel seu atreviment.

També és destacat l'article de Narcís Sureda i Daunis que repassa la gènesi de l'arquitectura tècnica. Una interessant història que comença abans que es definís amb una paraula la tasca de l'arquitecte tècnic.

L'aparellador Joan M. Pau posa exemples de "mala arquitectura" basant-se en una exposició fotogràfica que es va poder veure l'any 1988 a la sala de la Punxa. I, parlant també de dissenys polèmics, el periodista i escriptor Ramon Iglesias posa el focus en els grafitis i la diferència entre l'Street Art i les pintades a les parets.

Aprofito l'avinentsa per celebrar que ja som oficialment Col·legi de l'Arquitectura Tècnica de Girona (CATGI). La Generalitat de Catalunya va aprovar el desembre de 2022 les modificacions estatutàries, incloent-hi el canvi de nom.

Dit això, us convido a llegir aquesta nova edició de La Punxa!

TEMA CENTRAL

El centenari de S'Agaró

Per Lluís Sibils Ensesa
Advocat i membre de l'Associació S'Agaró 100

Fotografies:
Toni Iglésies Trias i Família Ensesa

Aquest 2024 es commemora el centenari de la construcció del primer xalet de S'Agaró. Una urbanització ideada per l'empresari gironí Josep Ensesa Gubert (1882-1981) i l'arquitecte noucentista Rafael Masó i Valentí (1880-1935). S'Agaró és un model exemplar d'arquitectura i urbanisme respectuós amb l'entorn i el medi ambient, fet que l'ha convertit en un reclam del turisme de qualitat a la Costa Brava.

S'Agaró és una urbanització situada entre els nuclis de Sant Feliu de Guíxols i el de Platja d'Aro i se situa entre la badia de Sant Pol i la Cala de Sa Conca a redós del Puig Pinell. Queda compresa entre la Punta d'en Pau a l'extrem est i la Punta Prima a l'extrem nord, incloent-hi les magnífiques Cala del Barco, Cala

Pedrosa i Cala Vaques entre les dues platges abans esmentades. La urbanització va ser declarada Bé Cultural d'Interès Nacional l'any 1995 i, posteriorment, el 25 de maig de 2022, l'Ajuntament de Castell d'Aro, Platja d'Aro i S'Agaró va aprovar el Pla Especial de Protecció (PEP) del Conjunt Residencial de S'Agaró.

La primera construcció de la urbanització va ser el xalet de Senya Blanca.

TEMA CENTRAL

100 anys del projecte d'un visionari

Lluís Sibils Ensesa

Advocat i membre de l'Associació S'Agaró 100

S'Agaró és possiblement la ciutat residencial més exclusiva de la Costa Brava i és el resultat de la conjunció de diversos factors clau. En primer lloc, una idea molt clara del seu creador de què volia fer i la ferma voluntat d'executar-la. En segon lloc, l'encert en la tria d'excel·lents col·laboradors per assolir aquest projecte. I, en darrera instància una immensa generositat i respecte al país, renunciant a les pràctiques especulatives que tant mal han fet al paisatge.

Com diu la dita la fe mou muntanyes, i si la il·lusió és una faceta més d'aquesta fe, la pròpia de Josep Ensesa al llarg de més de mig segle de la seva vida han fet possible l'existència de S'Agaró. Sempre amb l'ajuda de magnífics arquitectes, que han aconseguit anar adaptant les edificacions als costums de vida de cada moment sense estridències. Començant amb les "senzilles" cases de Rafael Masó, cuidades fins a l'ínfim

detall en disseny esdevenen avui autèntiques joies, fins a les construccions molt més importants en mida de després de la guerra que dissenyaren magistralment Francesc Folguera i Adolf Florensa. Mentre que els últims projectes conviden a una comunicació més diàfana a l'exterior, amb les obres de José A. Coderch, Lluís Sibils, Josep Pratmarsó, Francesc Escudero, Lluís Samaranch, Jordi Masllorens, Alex Sibils o Cristina Soler entre d'altres.

Tots els arquitectes anteriors sempre han respectat un equilibri de formes, integrant les construccions al paisatge i fugint de qualsevol estridència. A aquest equilibri ha contribuït sense el menor dubte l'encert en la norma reguladora de l'aprofitament urbanístic a S'Agaró, vigent des que l'instaurà Josep Ensesa fa un segle i que roman plenament vigent amb el Pla Especial de Protecció de S'Agaró.

Imatge dels habitatges que donen al camí de Ronda.
Fotografia: S'Agaró 100.

S'Agaró, l'aposta personal i econòmica de Josep Ensesa i Gubert

L'origen de la urbanització de S'Agaró se situa a començaments del segle XX, l'any 1916. En aquells moments, la zona era un conjunt de terrenys erms i rocosos on no arribava ni l'aigua potable i que estaven ocupats només per un ramat de cabres. Era una zona que no tenia ni nom, però un jove empresari de trenta-dos anys, Josep Ensesa i Gubert, va veure-hi potencial i va convèncer al seu pare, l'empresari farinaire Josep Ensesa i Pujades, de comprar els terrenys. Concretament, els terrenys eren d'un flequer de Sant Feliu de Guíxols que els va oferir en pagament de subministrament de farina.

Es va batejar la zona amb el nom de la riera Agaró, ara entubada, i que delimita els municipis de Sant Feliu de Guíxols i Platja d'Aro a l'extrem est de la platja de Sant Pol. Es va decidir agafar l'article salat "perquè vam suposar que aquesta seria la forma dialectal de les persones de la costa", tal com escrivia anys més tard l'empresari gironí a la Revista de S'Agaró.

Ensesa i Gubert va encarregar el projecte d'urbanització a l'arquitecte gironí Rafael Masó i Valentí. Rafael Masó ja havia treballat per la família reformant la Casa Ensesa, la residència familiar annexa a la fàbrica de farines que estava ubicada a la Carretera Barcelona de Girona i que avui dia és la seu de l'Escola Municipal de Música de la ciutat. A l'hora d'elaborar el projecte urbanístic de S'Agaró, l'arquitecte noucentista es va trobar amb un impediment: l'any 1921 era tal la quantitat de fems que s'havien dipositat arran de la presència de corral de cabres que feien insalubre en aquell moment edificar Senya Blanca amb la urgència que Josep Ensesa la precisava. Per això Ensesa i Pujades va comprar la parcel·la del costat. En tenir una superfície superior a la que necessitava, l'empresari va tenir la idea de reparcel·lar part del terreny, cosa que va assentar les bases de la futura urbanització. En el projecte inicial ja va preveure l'ordenació del terreny en un seguit d'espais públics com places, avingudes i equipaments esportius i socials. En aquella època, l'estiueig vora el mar encara no tenia precisament la major tirada, fins al punt que Josep Ensesa i Pujades va arribar a oferir regalar un terreny a qui es decidís a fer-s'hi una casa.

El projecte, però, va quedar aturat fins a l'any 1923. En aquell moment, Josep Ensesa i Gubert estiejava a una casa a l'Estartit, a uns 30 quilòmetres al nord de S'Agaró. Com que se li acabava el contracte de lloguer, se li va acudir construir un xalet als terrenys que s'havia comprat el seu pare uns anys abans, basant-se en el projecte que havia començat a fer Rafael Masó.

La primera construcció de la urbanització va ser el xalet de **Senya Blanca**, nom que es va escollir perquè la mateixa casa pintada de blanc i aixecada sobre el no-res va convertir-se en una senya pels pescadors en calar les arts, marcant un rumb a dues senyes i podent trobar així l'indret on havien calat, a la confluència de sengles derrotes. La construcció també rep el nom de Xalet Ensesa i encara avui dia és propietat de la família. El dia 24 de juliol de 1924, el matrimoni de Josep Ensesa i Gubert i Josefina Montsalvatge Iglesias amb els seus tres fills, Josep, Carme i Anna, van passar la primera nit a la casa. Senya Blanca va ser la primera casa d'entre les 150 que avui configuren la ciutat residencial que es coneix com a S'Agaró Vell.

Arran de la primera casa, es va plantejar la construcció d'una petita ciutat residencial basada en l'estil noucentista de Masó. El primer nucli d'habitatges de S'Agaró estava format per sis cases i es va situar al voltant de la plaça del Roserar. Com que dos dels xalets inicials no es van vendre, Ensesa va veure l'oportunitat d'unir-ne dos i convertir-los en l'**Hostal de La Gavina**. L'arquitecte noucentista va optar per fer l'hotel molt diferent dels habituals: va apostar per una caseta acollidora, una mena de casa rural catalana, sobretot pel que fa als interiors. El complex hotelier va obrir les portes per primera vegada el 2 de gener de 1932 i només disposava d'11 habitacions. Després d'importants

Vista del camí de Ronda, en primer pla Loggia de Senya Blanca d'estil Brunelleschià.

Exterior de l'Hostal de La Gavina, de cinc estrelles Gran Luxe.

millors i ampliacions fins a arribar a les 74 habitacions, l'Hostal s'ha posicionat per mèrits propis entre els millors establiments privats del món hotelier a escala internacional. L'hotel ha afegit a les seves instal·lacions un balneari, una piscina exterior, restaurants i un espai per a reunions. Des dels seus inicis, l'establiment es va convertir en un punt de trobada de l'alta burgesia, en un principi només catalana, però aviat va assolir fama internacional. L'Hostal de La Gavina sempre ha estat vinculat a la família Ensesa, que ara és dirigit per la quarta generació de la família.

Per tal de donar a conèixer la nova ciutat-jardí, durant la dècada dels vint Josep Ensesa va organitzar tota mena d'actes socials, culturals i esportius: vetllades amb sopars, balls a la primitiva Taverna del Mar i a l'Hostal de La Gavina, campionats de tennis, regates de les primeres llanxes amb motors fora borda, regates de velers, etc. La intensa feina de l'empresari per donar a conèixer la urbanització, però, es va trobar amb algunes dificultats, com la preferència de les famílies benestants a l'estiueig a la muntanya o els balnearis davant de les zones de platja.

Durant aquesta època, Rafael Masó es va encarregar de la

construcció d'una vintena de xalets a la urbanització de S'Agaró, entre els quals hi ha Domus Nostrum, Faixat, Gorina, Roquet, Graziella, Lolimar o el xalet que l'arquitecte va dissenyar per ell mateix. Masó va ser l'arquitecte més destacat, però durant els primers anys de la urbanització també van participar-hi els arquitectes Raimón Duran i Reynals, Pelayo Martínez Paricio, Pere Domènech, Cristòfol Alzamora, Joan M. Tarrès, Nicolau Maria Rubió, Joan Mirambell, sempre en el marc del corrent noucentista i amb una personalitat marcada. Amb la mort de Rafael Masó l'any 1935 i la Guerra Civil, les obres van patir una absoluta paralització de sis anys i no van ser represes fins als anys quaranta.

Desaparegut prematurament Rafael Masó, Josep Ensesa i Gubert va encarregar el disseny de les successives obres a realitzar a S'Agaró a l'arquitecte **Francesc Folguera i Grassi**, que va liderar l'ampliació de l'Hostal de La Gavina, l'Església de l'Esperança i el monumental Camí de Ronda. L'arquitecte havia realitzat prèviament la construcció del Poble Espanyol de Barcelona i va ser l'encarregat de continuar amb les línies generals que havia marcat Rafael Masó. Ensesa i Gubert havia anat adquirint més terrenys

durant dècades fins a reunir més de quaranta hectàrees entre l'extrem meridional de la magnífica badia de Sant Pol i Punta Prima, que tanca l'extrem Sud de la Platja Gran de Platja d'Aro.

Superat el parèntesi de la Guerra Civil i el munt d'entrebancs personals i empresarials amb què topà Josep Ensesa arran d'aquella desgràcia, el primer que va fer construir a Folguera va ser l'església de Nostra Senyora de l'Esperança. El nom de la construcció prové de la promesa feta per Josep Ensesa en els moments més delicats del seu exili, en el sentit de què si aconseguia tornar a reunir a tota la seva família sana i estalvia, erigiria aquest temple. Va escollir la Verge de l'Esperança per considerar-la una virtut que l'esperonava a no defallir i perquè la celebració de la seva festivitat, el 18 de desembre, coincideix amb el naixement del fill primogènit de Josep Ensesa. L'església compta amb elements gòtics originals del convent de Sant Francesc de Girona. Es va començar a construir l'any 1941 i es va consagrar el juliol de 1942.

L'arquitecte Folguera i Grassi és el responsable d'alguns xalets i altres obres distintives de la urbanització de S'Agaró, com la reforma de

La Taverna del Mar projectada per l'arquitecte Folguera.

l'Hostal de La Gavina, amb la seva distribució definitiva. També va ser l'encarregat de reformar els jardins del xalet de Senya Blanca i hi va construir l'emblemàtica **Loggia de Senya Blanca** d'estil Brunelleschià, edifici d'extraordinària elegància i que ha esdevingut un símbol d'identitat per a S'Agaró. L'obra es va crear com a mirador del xalet i s'hi celebren recitals de música com el Festival Internacional de Música de S'Agaró. Folguera també va ser l'encarregat del projecte del restaurant de **La Taverna del Mar**,

que substituïa l'anterior restaurant dels Banys de S'Agaró després que es cremés la seva terrassa.

A finals dels anys quaranta, Josep Ensesa i Gubert va promoure la creació del **Camí de Ronda** en el tram de S'Agaró, que també va dissenyar Folguera per resseguir la urbanització que s'estava construint. Ja es va plantejar com un camí ample, en contraposició als petits corriols que fins al moment connectaven les diferents platges i cales de la Costa Brava. Per fer-ho

possible, es va construir un colossal mur de granet a través de bastides, i col·locant bloc darrere bloc per fer-ho un espai més còmode. Aquesta obra és un exemple de la generositat del promotor, tenint en compte que va reservar les millors parcel·les i espais perquè el ciutadà pogués gaudir de les millors vistes sobre el mar. El Camí de Ronda es va inaugurar el 1958 i es va reformar el 2001, i des de la seva creació s'ha convertit en un passeig molt utilitzat pel públic que permet contemplar les façanes marítimes dels xalets de S'Agaró.

Durant aquesta època es va consolidar la construcció de bona part del sector primitiu, marcat per la promoció de cases més importants en superfície i més mudades, seguint un requisit propi del gran auge del turisme de platja a escala nacional i internacional.

L'any 1960 va morir Francesc Folguera, i l'escollit per continuar la urbanització de S'Agaró va ser **Adolf Florensa**, l'impulsor de la reforma del barri gòtic de Barcelona. L'arquitecte va continuar amb les obres sense apartar-se dels cànons noucentistes establerts. De la mateixa manera, les construccions van evolucionar a noves interpretacions cap a arquitectures blanques plenes de rigor i moderació formal.

Josep Ensesa i Gubert va morir l'1 de gener de 1981 i, d'aquesta manera, es posava punt final a la història d'un pioner que va impulsar i costejar una obra faraònica com va ser la construcció de la urbanització de S'Agaró. El seu llegat, però, va continuar amb els seus successors, que van continuar amb la visió de la ciutat-jardí de S'Agaró. El 28 de novembre de 1995, quan havien passat més de setanta anys de la construcció de Senya Blanca, el conjunt va ser declarat Bé Cultural d'Interès Nacional per garantir la seva preservació.

Vista dels jardins de S'Agaró Hotel de quatre estrelles.

La protecció de S'Agaró

L'empresari Josep Ensesa i Gubert sempre va tenir clar el potencial de S'Agaró com a zona d'estiueig, però des del primer moment va apostar per una **arquitectura i un urbanisme respectuosos** amb l'entorn i el medi ambient, per tal de poder atraure un turisme de qualitat. Ja l'any 1935, en el primer Congrés de Turisme de la Costa Brava celebrat al llavors Hotel Monumental (ara S'Agaró Hotel), l'empresari va pronunciar un avís: "Que la cobdícia d'uns pocs no malmeti el que és de tots". I fidel a aquest convenciment, va publicar nombrosos articles al llarg de la seva vida lamentant-se de la desordenada promoció d'habitatges turístics amb criteris clarament especulatius que estaven destruint el magnífic litoral gironí.

Com a promotor de la urbanització, era ben lliure d'encabir en aquests terrenys rengleres de blocs

plurifamiliars de gran alçada i densitat, com va acabar passant en moltes zones del litoral. Però Ensesa va establir unes normes d'aprofitament urbanístic que avui perduren i que han recollit invariablement els successius planejaments urbanístics dels municipis de Castell, Platja d'Aro i S'Agaró.

A excepció dels dos hotels existents a S'Agaró, l'Hostal de La Gavina de cinc estrelles Gran Luxe i S'Agaró Hotel de quatre estrelles, i dels equipaments privats com la capella i les pistes de tennis l'ús de les parcel·les és exclusivament residencial unifamiliar. Amb una parcel·la mínima de 1.200 m², l'ocupació en planta ha de ser d'un 20% de la superfície del terreny, una volumetria del 30%, una alçada de 6,5 metres i una separació a carrer de 5 metres i a veïns de 3 metres. Tot això permet l'esponjament propi de la ciutat-jardí i la perfecta integració de les construccions en el paisatge i l'entorn.

Ensesa no només va promoure una **urbanització amb baixa densitat** per garantir una zonificació esponjada, en què les construccions no afectessin la visió de la bellesa d'un entorn tan singular, sinó que també va reservar les millors parcel·les per a construir-hi majestuoses escalinates que poguessin acostar els vianants a la vora del mar. Seguint en aquesta línia, també va apostar pel Camí de Ronda, que es va començar a construir a partir de 1949 per crear un espai per a domini públic i així contribuir a unir la Platja de Sant Pol al Sud amb la cala de Sa Conca al Nord. A més, va connectar el Camí de Ronda a la resta de la zona residencial a través de vuit escalinates.

L'empresari havia meditat la normativa adient per preservar el paisatge i, a més, mentre els terrenys gaudien de la qualificació de sòl urbanitzable programat, limitava el pas dels vehicles privats.

Una de les vuit escalinates que connecten el camí de Ronda amb la zona residencial.

Ensesa va ser també un visionari, anticipant-se al que passaria a part de la Costa Brava molts anys més tard. Com a promotor, va establir uns pactes contractuals en cadascuna de les escriptures de compravenda de les parcel·les i es reservava el dret de vet de qualsevol projecte que no encaixés dins l'estil que estava imprimint a la seva obra. D'aquesta manera, es volia assegurar que tota la urbanització fos homogènia i harmònica pel que fa a l'alçada, l'ocupació, la volumetria i l'ornamentació de les construccions. Els successors d'Ensesa van continuar incloent la normativa en les posteriors vendes de terrenys.

En l'àmbit administratiu, S'Agaró va quedar protegit per primera vegada l'any **1972** com a "**Paisaje Pintoresco**" pel Ministeri de Cultura. La transferència dels Serveis de

Cultura a la Generalitat de Catalunya va obligar al Govern de la Generalitat de Catalunya a protegir l'indret també tal com marcava la Llei 9/1993, de 30 de setembre. Així va ser com el **28 de novembre de 1995** el Departament de Cultura, liderat per l'aleshores conseller Joan Guitart, va declarar el conjunt **Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN)** en la categoria de Patrimoni Històric pel gran valor arquitectònic, paisatgístic, urbanístic i social de la urbanització. En aquella època, el responsable de territori era Artur Mas.

La delimitació del Conjunt Històric de S'Agaró es va fer a partir dels límits que establien els dos primers vials paral·lels al mar que travessaven la urbanització consolidada l'any 1972 i es basava en criteris visuals, ambientals i de paisatge urbà a protegir.

El Pla Director Costaner ha permès protegir integralment la Punta d'en Pau i la Punta Prima que delimiten la ciutat residencial entre sud i nord respectivament i tot el sector primitiu, regulat per la mateixa normativa genuïna d'aquest àmbit, ha vingut a quedar inclosa en la dita protecció del BCIN com zona d'influència.

El Pla Especial de Protecció de S'Agaró és un instrument derivat del POUM i regula l'àmbit de les **52,9 hectàrees** de la ciutat residencial fins al darrer detall. Regula els materials, colors, cromatismes o acabats a emprar en façanes i cobertes que s'han utilitzat al llarg d'un segle al S'Agaró Primitiu així com en la seva ampliació en l'àmbit de Pineda Balmanya i S'Agaró Hotel, i darrerament en l'àmbit de Sa Conca.

Església de Nostra Senyora de l'Esperança. La construcció, d'estil neobarroc projectada per l'arquitecte Folguera, està dedicada a la Mare de Déu de l'Esperança.

Tal com determina la Llei sobre el Patrimoni Cultural a l'article 33.2 de la Llei 9/1993, l'Ajuntament tenia el deure de tramitar un Pla Especial de Protecció Urbanística (PEP) del conjunt històric. Després de moltes vicissituds i una primera versió l'any 1985, l'Ajuntament va aprovar el PEP el 25 de maig de 2022 i té una duració indefinida.

La qualificació de S'Agaró com sòl urbà consolidat pel PGOU de 1985 va determinar que els vials originaris projectats per Rafael Masó, i que fins llavors havien restat propietat del promotor Josep Ensesa, passessin a ser de titularitat i domini públic. Aquell planejament ja disposava que l'Ajuntament establís les mesures de restricció a la lliure circulació rodada, que ja havia establert des d'un inici Ensesa per aquells vials com mesura protectora de l'entorn. Amb el Pla Especial de Protecció es consolidava com a imprescindible aquesta mesura i suposa un suport legal definitiu per garantir la protecció d'un indret que mai podria suportar l'enorme reclam que la seva singular situació comporta.

Cal esmentar que existeix una regulació específica sobre les vistes, així com sobre la projecció de vistes des de qualsevol indret de la ciutat residencial sobre el mar i aquelles que es tenen de la urbanització des del mar. En una sentència de desembre de 2018, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va catalogar-ho com quelcom d'ordre i d'interès públic. Així doncs, qui té una finca a primera línia de mar no pot impedir mitjançant barreres vegetals les vistes al mar a altres propietaris de finques posteriors o als vianants dels carrers, cosa que també recull el Pla Especial de Protecció.

En una recent conferència de l'il·lustre arquitecte gironí Arcadi Pla i Masmiquel sobre S'Agaró i la seva arquitectura, va esmentar dues frases que assenyalen a qui

Diferents vistes del camí de Ronda.

cal essencialment atribuir el mèrit d'aquesta creació: "S'Agaró és un dels singulars llocs en què la mà de l'home ha millorat encara més el seu magnífic paisatge", i "els arquitectes no som res sense un client al costat".

El gran plató natural de la Costa Brava

L'èxit de S'Agaró està estretament vinculat al cinema i al glamur de Hollywood. Ja des dels inicis de la urbanització, Ensesa va promoure el cinema a l'aire lliure dins de les activitats d'atracció turística.

Durant els anys 40, S'Agaró es va començar a convertir en un indret de destinació turística, però durant la dècada dels 50 va arribar-hi el glamur de Hollywood i alguns dels noms més importants del moment. El punt d'inflexió va ser l'any 1950, amb el rodatge de "**Pandora i**

l'holandès errant". Tant l'actriu protagonista **Ava Gardner** com l'equip de rodatge es van instal·lar a L'Hostal de La Gavina, fet que va relançar l'establiment i S'Agaró entre el públic internacional.

Una altra de les produccions destacades que van aterrar-hi va ser "Mr. Arkadin" d'Orson Welles, l'any 1954. Welles va convertir l'Hostal d'Ensesa en un dels principals escenaris de la pel·lícula, donant protagonisme als patis i arcades i també a la llotja de Senya Blanca.

L'any 1959 van arribar a S'Agaró algunes de les estrelles del moment per la gravació de "**Suddenly, last summer**". La pel·lícula de Joseph L. Mankiewicz era protagonitzada per Elizabeth Taylor i Katharine Hepburn, que van ser nominades a l'Oscar per les seves actuacions. Les actrius es van allotjar també a la Gavina, i durant el rodatge

es va veure a Liz Taylor amb la seva parella per les poblacions de la zona. De fet, les cròniques de l'època relaten que el primer dia que la parella va anar a la platja de S'Agaró va ser un horror i entre les càmeres i els curiosos van haver de tornar ràpidament a l'hotel.

D'aquesta manera, la Gavina i S'Agaró es van convertir en un dels punts de trobada de nombroses estrelles de cinema i del món de la cultura en general. Entre la llista de cèlebres personalitats hi ha Sean Connery, Jack Nicholson o Robert De Niro. Del món de la cultura, també hi van passar Salvador Dalí, Plácido Domingo, Josep Carreras o els més recents Shakira o Lady Gaga. Un dels hostes més fidels va ser Josep Pla, que va acabar esdevenint amic de la família i company de sobretaula dels Ensesa. Expliquen que s'hi allotjava a l'hivern per continuar escrivint amb temperatures una mica més

L'any 1950, amb el rodatge de "Pandora i l'holandès errant". Tant l'actriu protagonista Ava Gardner com l'equip de rodatge es van instal·lar a L'Hostal de La Gavina, fet que va relançar l'establiment i S'Agaró entre el públic internacional.

agradables que les del mas de Llofriú.

L'Hostal de La Gavina no només ha allotjat personalitats del món de la cultura, sinó que també hi han passat futbolistes, Premis Nobel i fins i tot líders polítics com el ministre britànic Lord Selwyn Lloyd o Chichester Clark, ex primer ministre d'Irlanda del Nord.

S'Agaró després de Josep Ensesa i Gubert

S'Agaró no es podria explicar sense l'empenta de Josep Ensesa ni tampoc dels seus successors, començant pels tres fills de l'empresari, Josep, Carme i Anna. Cada un dels seus tres fills i, posteriorment, els seus quinze nets, van ser admiradors de l'obra concebuda pel patriarca, amb la convicció que calia culminar-la i adaptar-la als costums actuals, sense mai perdre els principals trets que conformen aquesta realització única al litoral.

Josep Ensesa i Montsalvatje, fill primogènit del promotor, es va posar al capdavant de les empreses familiars i de l'explotació i contínua actualització de l'Hostal de La Gavina, un dels millors hotels privats del país, conegut arreu del món. D'altra banda, Carme i Anna Ensesa van continuar amb la urbanització i promoció de més de quinze hectàrees que avui acullen més del doble de cases que les llavors existents a S'Agaró. Sempre van respectar l'esperit inicial en què fou concebuda la ciutat residencial.

Aquí va tenir un paper essencial l'**arquitecte Lluís Sibils i Palau**, espòs d'Anna Ensesa i Montsalvatje, que va ser director dels projectes urbanístics d'aquella època i d'una trentena de cases a S'Agaró. També va formar part de la remodelació i ampliació de l'antic

Hotel Monumental per convertir-lo en l'Hotel de la Platja. Des de 1986, s'anomena S'Agaró Hotel i compta amb la categoria de quatre estrelles, per la qual cosa s'inclou per mèrits propis entre els millors hotels de la Costa Brava.

En morir Josep Ensesa, els tres fills de l'empresari d'acord amb un grup d'altres propietaris de S'Agaró, van acordar crear una associació de propietaris per conservar S'Agaró. L'any 1989 aquesta es va transformar en l'**Entitat Urbanística Col·laboradora per a la Conservació de S'Agaró** que des de llavors ha tingut la responsabilitat de gestionar els serveis de neteja dels carrers, la reparació i reposició de materials, el manteniment de les xarxes dels serveis d'enllumenat, l'aigua potable i clavegueram, el servei de recollida d'escombraries o servei de restricció del trànsit rodat. Més enllà d'això, l'entitat també va treballar per aconseguir tirar endavant la redacció i aprovació del Pla Especial de Protecció de S'Agaró absolutament imprescindible per preservar S'Agaró.

Avui dia, la família Ensesa segueix plenament vinculada a la Urbanització de S'Agaró, formant part un descendent de cada branca familiar de la Comissió Delegada de Govern de l'Entitat de Conservació de S'Agaró des d'on s'administra el tarannà diari de la ciutat residencial. La nissaga segueix al capdavant de l'Hostal de La Gavina, concretament els quatre fills de Josep Ensesa i Montsalvatje, Josep, Júlia, Virgínia i Carina. I al davant de la societat majoritària de S'Agaró Hotel hi ha els set fills d'Anna Ensesa i Montsalvatje, Anna, Lluís, Albert, Marta, Alex, Madó i Carles, gestionant l'hotel amb la concurrència dels membres d'una altra societat d'Anna Balletbó i la seva família. Amb motiu de la commemoració del centenari del primer xalet de la urbanització, també s'ha creat l'**Associació S'Agaró 100**, impulsada pels nets del

promotor, Virgínia Ensesa i Xavier i Lluís Sibils Ensesa.

És destacat també que l'article 275 del vigent P.O.U.M. inclou tot l'àmbit de la ciutat residencial de S'Agaró en un Polígon d'Actuació Urbanística (P.A-35. S'Agaró), amb l'obligació de refer íntegrament totes les xarxes de serveis urbanístics, ja sigui per actualitzar les que han quedat obsoletes, com per realitzar les que mai s'havien instal·lat amb caràcter general com el gas natural o la fibra òptica, a més d'adaptar totes les instal·lacions a la normativa vigent. Això suposa reurbanitzar íntegrament el sector, fet que recau sobre els destinataris, ja que el règim d'actuació és el de compensació. Els propietaris es troben agrupats en la corresponent Junta de Compensació urbanística, que alhora està acabant d'enllestir el corresponent projecte d'obres i el de reparcel·lació econòmica per tal de repartir-ne les despeses proporcionalment a l'aprofitament urbanístic prescrit per a cada finca.

És evident que el centenari de S'Agaró també ha d'anar relacionat amb una reforma que ha de permetre posar-se al dia en quantitat i qualitat. Segons les previsions fetes, per donar compliment a l'actual planejament urbanístic, a partir de la **tardor de 2025**, la ciutat-jardí ha de ser objectiu d'una completa **reurbanització**, dotant-la de tots els serveis urbanístics ajustats a les exigències reglamentàries vigents i adaptant els seus carrers a la condició de vials de prioritat invertida en favor del vianant. El projecte d'obres ha estat redactat pel despatx d'enginyeria EIPO per encàrrec de la Junta de Compensació constituïda per portar-lo a terme, trobant-se actualment en tràmit d'aprovació. No cal dir que la reforma, que hauria de finalitzar cap a l'estiu de 2027, ha de permetre que S'Agaró compti amb un aspecte immillorable per continuar sent una de les urbanitzacions més icòniques de la Costa Brava.

TEMA CENTRAL

Un projecte arquitectònic únic

Clara Vicenç i Romaguera
Periodista / Iglésies Associats

Part de l'èxit de la urbanització de S'Agaró s'explica per un projecte arquitectònic ambiciós de ciutat jardí. Va ser-ne el primer exemple a la Costa Brava i és l'únic que ha conservat aquesta unitat d'estil fins a l'actualitat.

Les ciutat jardí eren un tipus de ciutat molt ben valorades pel corrent noucentista: tots els edificis havien de comptar amb grans zones enjardinades i la vegetació havia de tenir un gran protagonisme en el conjunt urbanístic, d'aquesta manera, es podien integrar en el paisatge. Aquest era un nou corrent que es contraposava a la ciutat moderna, la seva rigidesa i els creixements urbans massius que s'havien produït amb la revolució industrial. Tal com apunta l'arquitecte Arcadi Pla i Masmiquel en el projecte de rehabilitació de S'Agaró de l'any 2022, els moviments de ciutat-jardí van ser plantejats teòricament per Camilo Sitte (*Construcció de Ciutats segons els principis artístics*, 1889) i Ebenezer Howard (*La Ciutat-jardí del demà*, 1902). Josep Ensesa va tenir clar des del primer moment que aquesta havia de ser la línia a seguir a S'Agaró, idea que de seguida va compartir Rafael Masó.

El projecte, però, presentava un repte important: no existien exemples de ciutats jardí on emmirallar-se. Si bé s'estaven gestant alguns projectes en zones de platja d'altres països com la Costa Brava de França o la Riviera italiana.

Així doncs, l'arquitecte gironí es va haver d'inspirar en l'arquitectura europea i les *gardens cities* angleses i alemanyes. Un exemple va ser la ciutat jardí d'**Hellerau**, un barri de la ciutat de Dresden (Alemanya) que va dissenyar l'arquitecte **Richard Riemerschmid** amb el suport de l'empresari **Karl Schmidt-Hellerau**. Hellerau s'havia fundat l'any 1909 i Masó l'havia visitat l'any 1912 durant el seu viatge de noces. També n'és un exemple la colònia d'artistes de Darmstadt (Alemanya, 1899), dissenyada per **Joseph Maria Olbrich**. Una altra font

La urbanització es va inspirar en l'arquitectura europea i les *gardens cities* angleses i alemanyes.

d'inspiració devia ser l'**arquitectura californiana d'estil colonial**, ja que l'arquitecte tenia el llibre *Californian Architecture in Santa Barbara* (1929) a la seva biblioteca personal.

En el primer Pla Director de Rafael Masó l'any 1921, va parcel·lar el turó basant-se en la tipografia de la zona i en una idea de construcció progressiva d'espais comunitaris en forma de places i escalinates. El projecte ja plantejava la construcció d'una plaça, una mena d'àgora, que es va convertir en la plaça del Roserar i al voltant de la qual es van fer les primeres construccions de la urbanització. El plànol inicial tenia fins a 44 parcel·les i un traçat flexible. L'arquitecte va respectar en tot moment la naturalesa del terreny per fer-hi la ciutat-jardí i va decidir no anivellar-lo. D'aquesta manera, les construccions puguen i baixen en funció del terreny per donar-li encara més bellesa.

Seguint l'**estil noucentista català**, Masó va incloure també l'aprofitament d'elements procedents d'antics masos (com vanos i portes) i l'ús de

característiques pròpies de les cases rurals, com la utilització de terracotes i ceràmica, la presència de cobertes a dues aigües o el reforçament de les cantonades amb carreus de pedra. Altres trets definitoris de S'Agaró són torres, pòtics, terrasses i teulats de línies baixes. El model de ciutat jardí també plantejava l'aposta per incloure vegetació autòctona de la zona. Així doncs, a S'Agaró s'hi poden trobar pins, xiprers, baladres i eucaliptus.

Rafael Masó no només va fer un projecte arquitectònic amb l'ordenació general, la parcel·lació i el traçat dels carrers, sinó que també va dissenyar en detall tots els elements de la urbanització. S'Agaró és un clar exemple del concepte d'artista global que proposava el noucentisme, on l'arquitecte va dissenyar també els jardins; els mobles; la decoració interior i exterior, com jardineres i pèrgoles; els espais públics i fins i tot es va encarregar dels cartells de publicitat. S'Agaró va ser l'**últim gran projecte de Rafael Masó**, on va construir una trentena de xalets i altres establiments únics

entre si. Per donar-li uniformitat, va incloure la repetició d'elements a la urbanització perquè les diferents parts formessin part d'un tot.

Les bases arquitectòniques que va establir Masó van ser seguides pels altres arquitectes que van treballar a la urbanització. Al llarg de la seva història, S'Agaró ha crescut gradualment i de forma orgànica fins arribar a les 173 cases que hi ha actualment. La segona fase de construcció va estar liderada per l'arquitecte Francesc Folguera i, amb altres noms com el d'**Adolf Florensa**, a diferència dels xalets inicials, van fer cases més grans i luxoses seguint el creixent interès del turisme de costa. De la mateixa manera, els arquitectes dels anys quaranta i cinquanta també van seguir l'estil noucentista, però amb una evolució pròpia. Van crear residències menys folkloriques en forma d'arquitectures blanques i amb moderació formal com l'obra madura de Josep Lluís Sert i Sixte Illescas. Altres arquitectes destacats són **Josep A. Coderch, Lluís Sibils i Palau o Josep Pratmarsó**, que van fer xalets de gran interès, contenció i elegància durant la tercera fase constructiva.

Com a conclusió, i tornant a recuperar les paraules d'Arcadi Pla i Masmiquel, l'estil arquitectònic de S'Agaró és difícil de definir. L'arquitecte gironí sosté que és una arquitectura moderna en què es "compaginen les arrels clàssiques amb les referències al lloc i la seva història i paisatge i, en certa manera, els estils superposats". Afegeix també que és una arquitectura "complexa i barrejada, sincera en els seus volums, elegant en les seves formes i colors, autèntica, severa i estricta".

Lluís Sibils i Ensesa, net de Josep Ensesa i autor de l'article, conversa amb el president del Col·legi de l'Arquitectura Tècnica de Girona, Antoni Bramon i Serra, al camí de Ronda just davant de la primera casa que es va construir, La Senya Blanca.

S'AGARÓ
1924-2024

S'100

SENTIT
& SENTIMENT

Enganyat o simplement 100 anys de l'èxit d'un projecte, és un projecte que ha sabut convertir S'Agaró com un dels punts més emblemàtics de la Costa Brava i consolidar-lo com un dels principals turistes turístics més prestigiosos de la zona.

Història d'un gran projecte

La celebració del Centenari del Consell de S'Agaró presenta un projecte amb un gran valor patrimonial i cultural. Dedicat a commemorar el llegat de Josep Enric Guàrdia, Director de l'edifici que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Descobrir la història que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Visualitzar el projecte amb un exemple d'edifici d'alta qualitat.

Exposar a nivell de la Costa Brava, el millor exemple d'arquitectura modernista i racionalista de la zona, amb un exemple de l'obra d'Enric Guàrdia.

La celebració del Centenari de S'Agaró presenta un projecte amb un gran valor patrimonial i cultural. Dedicat a commemorar el llegat de Josep Enric Guàrdia, Director de l'edifici que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Descobrir la història que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Visualitzar el projecte amb un exemple d'edifici d'alta qualitat.

exposicions, films, cinema a l'aire lliure, tornejos de tennis, ràgols...

La celebració del Centenari de S'Agaró presenta un projecte amb un gran valor patrimonial i cultural. Dedicat a commemorar el llegat de Josep Enric Guàrdia, Director de l'edifici que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Descobrir la història que ha portat la modernitat arribant a S'Agaró.

Visualitzar el projecte amb un exemple d'edifici d'alta qualitat.

TEMA CENTRAL

Un centenari per celebrar i reivindicar

Clara Vicenç i Romaguera
Periodista / Iglésies Associats

Aquest 2024 es compleixen els cent anys de Senya Blanca, la primera construcció de S'Agaró. Cent anys, doncs, d'aquesta urbanització que és referent en els camps de l'arquitectura, l'urbanisme, la literatura, el cinema, el turisme, la moda, la gastronomia i l'economia.

Panell informatiu i llibre realitzats en motiu del centenari de S'Agaró.

La commemoració del Centenari dona a conèixer el projecte i el llegat de Josep Ensesa i Gubert

La celebració d'aquesta efemèride ha estat encapçalada per l'**Associació S'Agaró 100**, formada pels familiars del promotor Josep Ensesa. Més concretament, és dirigida per una de les seves netes, Virgínia Ensesa, i també en forma part els cosins d'ella, Xavier i Lluís Sibils Ensesa. Cal destacar la col·laboració inestimable de les administracions com l'Ajuntament de Castell-Platja d'Aro, la Diputació de Girona i la Generalitat de Catalunya. Aquesta última ha establert el 2024 com a any oficial del "Centenari de la construcció del primer xalet de S'Agaró".

La commemoració del Centenari persegueix quatre grans objectius. En primer lloc, donar a conèixer el projecte i el llegat de Josep Ensesa i Gubert. En segon lloc, descobrir la història que ha permès la realitat actual de S'Agaró. En tercer lloc, reivindicar S'Agaró com a

exemple emblemàtic del turisme de qualitat. En quart lloc, contribuir a reforçar la destinació en el sentit més ampli, des del residencial fins a l'esportiu. Per fer-ho possible, s'ha elaborat un programa d'actes i esdeveniments divers i obert a tots els públics.

Un dels actes més emotius per la família serà la inauguració d'una **escultura de Josep Ensesa Gubert** que se situarà a un dels indrets emblemàtics del Camí de Ronda: la plaça del Mirador. Serà una estàtua de bronze a mida real i que reproduirà un dels posats més característics de l'artífex de S'Agaró. Per altra banda, amb l'objectiu de recopilar tota la història de S'Agaró, s'ha publicat al mes d'abril el **llibre del centenari**, que té una edició de gran tirada i una edició de luxe reservada als patrocinadors i col·laboradors dels diferents esdeveniments.

Exposicions

Al llarg d'aquest 2024, es faran diverses exposicions per reivindicar els aspectes més significatius de S'Agaró.

Arquitectura i cultura a la Costa Brava.

Aquesta exposició es podrà veure al Palau Robert de Barcelona de juny a setembre i, després, a la Casa de la Cultura de Girona de desembre al febrer de 2025. Els visitants podran conèixer l'evolució urbanística i arquitectònica de S'Agaró, a més dels esdeveniments culturals i socials que li han donat aquest caràcter singular. Els comissaris són Jordi Falgàs i Sebastià Roig.

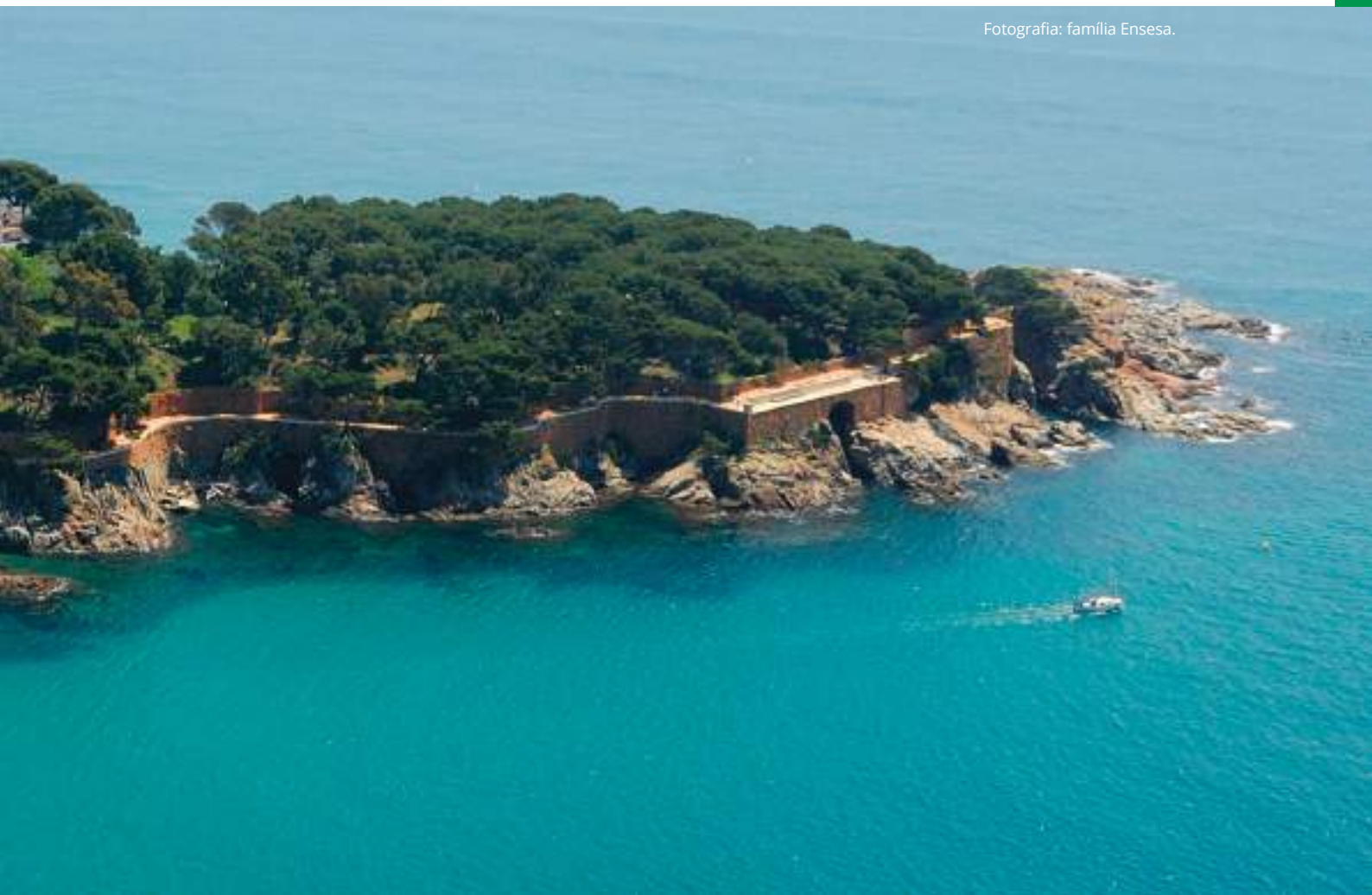
Camí de Ronda. Aquesta exposició s'ha plantejat com un itinerari pel mateix Camí de Ronda i estarà disponible fins al gener de 2025. Tots els panells informatius estaran a l'exterior i permetran conèixer la

història de la zona a través d'imatges, textos i QR per ampliar la informació. L'itinerari passarà per punts emblemàtics com la nova estàtua de Josep Ensesa, l'Església de Nostra Senyora de l'Esperança, l'Hostal de la Gavina o Senya Blanca. Cal tenir en compte que per aquest indret hi transiten gairebé un milió de visitants l'any, xifra que s'obté de la xarxa de càmeres CCTV intel·ligents instal·lades a principis de 2023.

Sentit i sentiment. Aquesta mostra repassarà la vinculació entre la zona i el cinema i es podrà visitar a la Masia Bes de Platja d'Aro, catalogada com a Bé Cultural d'Interès Nacional. L'exposició recordarà la trentena de produccions que s'han gravat a S'Agaró i algunes de les estrelles que hi han passat.

Els fars del turisme. Se situarà a l'interior de l'Hostal de La Gavina i de S'Agaró Hotel, dos establiments

Fotografia: família Ensesa.

que han sigut vitals per convertir S'Agaró en un destí turístic. També permetrà repassar els visitants il·lustres que ha rebut al llarg del segle, ja sigui del món de la cultura i les arts, dirigents polítics o científics.

Esdeveniments

La Festa dels Sentits. Serà l'acte oficial de la commemoració del centenari i es realitzarà al mes de juliol als Jardins de Senya Blanca. Hi assistiran tots els col·laboradors, patrocinadors i propietaris que han estat treballant per aquesta celebració. Presentarà un format innovador que inclourà gastronomia, audiovisuals i actuacions.

Cinema a l'aire lliure. Al llarg de l'estiu (els dijous del 18 de juliol, el 8 i 22 d'agost a les 10 de la nit) es projectaran les diferents pel·lícules rodades a S'Agaró als jardins de la Masia Bes. Els visitants podran gaudir, a més, de l'exposició sobre el cinema i S'Agaró que acollirà el mateix equipament per descobrir els actors o les anècdotes sobre els rodatges.

Concert del Centenari. Ja des dels seus inicis, els concerts a l'aire lliure

van permetre situar S'Agaró com a destinació cultural. Per això, s'ha programat aquest espectacle el 20 de juliol que promet ser molt emotiu. Anirà a càrrec del tenor Josep Carreras, que compta amb una llarga trajectòria artística internacional.

Torneig de tenis del Centenari.

El tenis ha estat un dels esports més practicats durant la història de S'Agaró, per això es celebrarà aquest torneig organitzat pel RC Tennis Barcelona al Club de Tenis La Gavina.

Regata del Centenari. De la mateixa manera que el tenis, les regates a vela han estat molt presents durant molts anys a aquesta zona de la Costa Brava. Per això, s'ha convidat als clubs nàutics de la zona a participar en aquest acte.

Castell de focs artificials. Servirà de punt final del sopar de repartiment dels trofeus del campionat de tenis i regata. L'objectiu és que els veïns del municipi i de les poblacions pròximes també puguin compartir la celebració del centenari de S'Agaró. Es farà a la Badia de Sant Pol el 15 d'agost de 2024.

Diferents vistes de les edificacions que donen al camí de Ronda. Fotografies: família Ensesa.